Rozhovor s ředitelem školy…

Miroslav Hájek / foto: autor

… o tom, co dělá pro děti ministerstvo špatně a co dobrého by mohli udělat rodiče pro své nejmenší.

Již druhým rokem pokračujeme v seriálu rozhovorů se zajímavými lidmi, kteří žijí mezi námi, mají vztah k Velkopopovicku. Nyní došla řada na ředitele naší základní školy. Upřímně řečeno – nezávidím mu; kde jsou ty časy, kdy spolu se starostou a farářem i místní pan učitel patříval k honoraci obce. Dnes, kdy si někteří rodiče myslí, že základní škola je jen jakousi historicky překonanou šikanou státu a pro život je důležitější šířka loktů, rychlost připojení na net a velikost auta, kterým jejich potomek je do školy vožen, to rozhodně nemá snadné: magistr Milan Časenský.

Mgr. Milan ČÁSENSKÝ,
narozen 19. března 1964 v Táboře,
ženatý, otec tří kluků od 10 do 19 let.

Vy nejste Popovičák. Odkud vlastně dojíždíte?

Bydlím v Říčanech. Už hezký pár let.

Jak dlouho děláte ředitele zdejší školy?

Do funkce jsem nastoupil na základě vítězného konkurzu v červenci 2007.

A před tím jste působil kde?

V Mnichovicích, kde jsem dělal zástupce ředitele.

Co je v současné době hlavní starost ředitele základní školy?

Hodně zjednodušeně řečeno, aby škola šlapala a plnila svoje základní poslání – tedy výchovu a vzdělávání dětí. Samozřejmě s tím úzce souvisí věci provozní – abychom měli teplo, světlo, abychom dětem zajistili stravování. S tím pochopitelně souvisí i starost o naše zaměstnance, kterých je bezmála čtyřicet, z toho 28 pedagogických pracovníků. A pak samozřejmě otázka naší kapacity. Ze současných 350–380 dětí potřebujeme kapacitu zvýšit na nějakých 450. Vždyť nyní nám vychází z devítky jedna třída o třiceti žácích, ale k zápisu přichází nových žáčků dvakrát tolik, 60.

Vy kromě toho i učíte, že?

Mám malý úvazek, učím zeměpis a základy výpočetní techniky.

Když jste do funkce nastupoval, určitě to bylo s nějakými představami, co vás čeká; jak se očekávání naplnila?

(úsměv) Když to vezmu kolem a kolem, souvisí to s tím, že ve škole mám za všechno plnou odpovědnost. Před tím, jako zástupce, jsem samozřejmě měl už svou, do jisté míry obdobnou zkušenost, připravoval jsem učební plány, jednal s rodiči, zajišťoval i operativní věci provozu školy, jako třeba suplování, což mi teď do jisté míry odpadlo. Teď už nemusím sestavovat rozvrh, což je práce hodně nevděčná, protože při tom se určitě nezavděčíte jak kantorům, kterým na škole naší velikosti prostě nelze vyjít ve všem vstříc, ale platí to i stejně tak i pro děti a jejich rodiče. Až tady jsem si plně uvědomil, jak důležitou roli v tomhle všem pro ředitele školy je jeho zástupce. Což já tady oporu v paní zástupkyni Fuskové mám, zvládá tyto věci na jedničku. Takže k vaší otázce – hlavní rozdíl je určitě v množství administrativy, kterou musím jako ředitel řešit. Jinak ovšem tu mám dobrý tým, který funguje a nepotřebuje ode mě pokyn na každou maličkost.

Jak dobře znáte Velké Popovice? Máte čas se zajímat také o jiné místní problémy, než jak se jeví z oken školy?

Myslím, že ano. Vždyť já do Popovic dojíždím už patnáct let. Starám se totiž o malé hokejisty zdejšího Slavoje. Znám tak nejen děti a jejich rodiče z dalších vesnic, které nechodí přímo do naší školy, znám ale dobře i zdejší pěkné okolíčko, protože sem vyrážím v létě často na kole.

Jako laika ve věcech pedagogických mě zaujala nedávno zpráva, jaké mohou být velké rozdíly nejen mezi ročníky, ale v jednom ročníku mezi třídami na škole. Jako odborník mi to vysvětlete…

U některých tříd to může být způsobeno tím, že některé děti jsme rozdělili už při přijímání do prvních tříd. A to ať už na základě jejich projevu při zápisu, kde se v jedné třídě octnou děti trochu šikovnější, zatímco ve druhé zase ty, u kterých se přece jen projeví menší zralost, ale jejich rodiče chtějí, aby do školy už nastoupily, takže jejich postup může zákonitě být malinko pomalejší. Ale běžnější je, že to je jen projevem faktu, že i v běžné populaci prostě rozdíly mezi lidmi jsou; a někdy se to sejde, že se potkají v jedné třídě děti slabší a ve druhé šikovnější. Ve školy naší velikosti, kde máte v jednom ročníku jen jednu třídu, pak dvě a teď už i tři, jsem se při nástupu snažil rozdělit děti trochu podle přání rodičů. Takže vznikla třeba třída, kde je tempo pomalejší, zatímco ve vedlejší třídě trochu rychlejší. Ale v závěru stejně musí splnit stejné předepsané požadavky. Někdo s tím má problémy menší, někdo větší.

…Jako v životě? Máte v té souvislosti třeba vzpomínku na třídu vyloženě excelentní a naopak problematickou, se kterou byla kupa práce a problémů? A nebo i na vyčnívající jedince?

To by bylo těžké hledat, protože hodin neodučím tolik a také neučím zdaleka všechny třídy, takže ty dvě hodiny, co ve třídě mám za týden, nejsou dostatečné na to, aby mi nějaké výjimečnosti utkvěly v paměti. To byste musel jít za učitelkami, které jsou mezi dětmi každý den řadu hodin. Ovšem u nich zase je to záležitost určité pedagogické praxe, aby se od toho spíše oprostily, aby je to při jejich práci nějak nesvazovalo. Ale samozřejmě, že tu máme individuality… jen to snad radši nebudu rozvádět.

Chápu. S některými je spolupráce lepší, s jinými horší. A člověk má tendenci si podvědomě pamatovat spíše ty horší případy. Jak se vám ale spolupracuje v rámci obce s jejími institucemi, organizacemi a dalšími partnery, se kterými přicházíte do styku?

Logicky nejčilejší jsou kontakty s naším zřizovatelem, tedy s vedením obce. Pak hodně spolupracuje také se školkou, protože odtud k nám přichází valná většina dětí do prvních tříd. I tady je spolupráce, myslím, velmi dobrá. Děláme spoustu akcí pro předškoláčky, chodí sem, respektive to platí i pro jejich rodiče. Hodně spolupracujeme i se zdejšími tělovýchovnými jednotami, oni využívají naše prostory, my zase prostory TJ Slavoj. A nemohu zapomenout ani na základní uměleckou školu, která využívá také naše prostory. Se všemi se musíme domluvit a i když se vyskytnou problémy, snažíme se je řešit, to myslím, že se nám docela daří.

Odbočme na moment od formalit. Jste sportovec…

Bejvávalo.

Dobře, ale trénujete hokej, jezdíte na kole. Pijete Kozla?

A to víte, že pivo si dám.

Ale zpět k věcem vážnějším. Zajímá mě Váš názor praktika na otázku, o které se teďhodně mluví – stav našeho školství…

Obecně je známé, že probíhá již delší dobu jakási reforma školství. Kdy jsou školy více samostatné, ale i zodpovědné za své vlastní vzdělávací programy. Podle mě celý ten systém byl nastaven poněkud obráceně. Ministerstvo, které chce školství nasměrovat, aby pro naši společnost lépe fungovalo, udělalo sice změny, ale podle mě obráceně, než mělo. Nemělo začít se změnami ve školách základních s lidmi, kteří prošli vzděláním i praxí podle starých systémů, ale mělo začít se změnami na pedagogických fakultách, s mladými lidmi, které mělo naučit je nově učit. A teprve s takto vzdělanými lidmi postupně dělat změny systému výuky. Systém opačný, odspodu, od základních škol byl šok. Přinesl řadu problému a starostí, vychytávání nedostatků a much s sebou neslo dost konfliktů.

Můžete být konkrétnější?

Volá se po tom, aby učitelé už nestáli před tabulí s křídou v ruce a neříkali: „Teď buďte pětačtyřicet minut zticha! A piště si, co vám budu teď vykládat! Jinak ruce za záda! Příště vás z toho vyzkouším. Běda vám, když to nebudete umět.“ Trend je naučit děti učit se samostatně. Aby si samy dokázaly vyhledávat informace, porovnávat a zpracovávat, prostě pryč od bývalého mechanického biflování. Ale od těch kantorů, kteří převažují na základních školách, se právě tohle vždycky dříve chtělo, takový přístup se od nich očekával a vyžadoval. I když přístup a metodika výuky se v posledních letech už přizpůsobovala vývoji a měnil se přístup k využívání moderní techniky, podle mě by bylo logické, kdyby ty změny zásadní zaváděli lidé, již od základu naučení, jak nově učit. Asi se v tom liším od představ svých nadřízených v rezortu školství, ale zkušenosti mi tak velí.

Popravdě nevím, zda vás na ministerstvu vyslyší, to spíš si vaše slova přečtou lidé z druhé strany – tedy rodiče dětí z Velkopopovicka. Měl byste pro ně nějaký na závěr vzkaz? Řekněme něco jako poselství ředitele školy…

Asi jen takové skromné přání: aby podporovali kantory, kteří s jejich dětmi pracují a snaží se pro ně udělat to nejlepší na začátku jejich životní cesty. A aby je vnímali jako spolupracovníky a pomocníky, ne jako ty na druhé straně. Měli by mít zájem na společném hledání řešení se školou v případě, když nastane s dítětem nějaký problém. Neměli by se bát se školou komunikovat o možném řešení nastalých problémů, ne ji ignorovat a také nesnažit se prosazovat svou pravdu za každou cenu.

Děkuji za rozhovor!